

**Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»
Київський університет права НАН України
Львівський торговельно-економічний університет
Полтавський регіональний центр
підвищення кваліфікації**

ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ РОЗВИТКУ ПРИВАТНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ: ОСВІТНІЙ ВИМІР

**Матеріали XI Всеукраїнської
науково-практичної конференції**

(м. Полтава, 8 червня 2022 року)

**Полтава
ПУЕТ
2022**

УДК 341.9(477):37
ББК 67.9(4Укр)301.12
Т65

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» заборонено

Редакційна колегія

Г. В. Лаврик, д. ю. н., професор, завідувач кафедри правознавства Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

О. О. Кульчій, к. ю. н., доцент, доцент кафедри правознавства Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Т65 **Традиції та інновації розвитку приватного права в Україні: освітній вимір** : матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Полтава, 8 червня 2022 р.). – Полтава : ПУЕТ, 2022. – 114 с.

У збірнику містяться матеріали наукових праць учених, студентів вищих навчальних закладів, присвячені відродженню приватного права в Україні в загальнотеоретичному, галузевому (цивільстичному) та педагогічному вимірах цього процесу.

Розраховано на студентів, аспірантів, викладачів, науковців, державних службовців та фахівців гуманітарного профілю.

УДК 341.9(477):37
ББК 67.9(4Укр)301.12

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.*

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі», 2022

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Основний Закон від 28.06.1996 р. №254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 41.
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40. Ст. 353.
3. Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні»: Закон України від 24.02. 2022 р. № 2102-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text>.
4. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 28. ст. 250.
5. Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану: Закон України від 17.05.2012 р. № 4765-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 15. ст. 99.
6. Видавництво ЮРИДИЧНА ПРАКТИКА: Офіційний сайт. URL: <https://pravo.ua/prymusove-vidchuzhennia-ta-vyluchennia-maina-dlia-potreb-derzhavy-v-umovakh-voiennoho-stanu>.

ПОТРЕБА В ЛЕГІТИМАЦІЇ ОПЕРАЦІЙ ІЗ КРИПТОВАЛЮТОЮ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Деревянко Б. В., д.ю.н., проф.,

Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України;

Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Мамутова Національної академії наук України»

Правове забезпечення обігу криптовалюти якщо не нарівні із національною валютою, то хоча б як альтернатива останній, уже давно повинно було стати реальністю. У багатьох державах Європи та світу такі відносини кілька років легітимізовані, а придбати, видобути («намайнити») чи продати одиниці криптовалюти, рівно як і купити за них певну продукцію матеріального світу може ледь не кожен громадянин (підданий). Особливо важливим це є у сучасних військових умовах. Окремі особи, які є громадянами російської федерації чи республіки беларусь, або мають на їх території бізнес чи корпоративні права у суб'єктах господарювання, не можуть відкрито фінансово підтримувати українську армію та державу. Інші особи

також можуть мати причини не афішувати свої статки або факт своєї допомоги Україні. Можливо з цієї причини в Україну заходить значна кількість анонімних пожертв у криптовалюті.

Законодавство кожної країни Європи і світу, яким врегульовується обіг криптовалюти, має свої особливості. Не кожна із таких особливостей може бути запозичена українським законотворцем. Проте вивчати й аналізувати позитивне іноземне законодавство потрібно максимально. Для прикладу можна навести інформацію португальських дослідників, які вказують, що в окремих європейських державах запроваджено спеціальну комп'ютерну систему, яка відслідковує та підтверджує права приватних осіб та суб'єктів господарювання володіти, користуватися і розпоряджатися одиницями криптовалюти [1]. А отже, у багатьох країнах Європи зникла одна із перших і найважливіших ознак операцій із криптовалютою – анонімність, через наявність якої такі операції набули максимального поширення на попередніх етапах розвитку відповідних відносин [2, с. 36-37]. Для самих держав це є позитивом. Однак у цьому випадку втрачаються переваги для самих власників криптовалюти, на яких наголошувалося на початку тез доповіді. Тому у таких країнах чи не єдиною перевагою криптовалюти перед класичними валютами є можливість швидко заробити на операціях із криптовалютою через значну волатильність її курсу. Але після відкритого нападу російської федерації на Україну у лютому 2022 року вартість криптовалюти в усьому світі стрімко знизилася. А отже, заробити можна було хіба що тим власникам, хто встиг швидко обміняти свої одиниці криптовалюти на класичні євро або долари США.

Викладене вище підтверджує необхідність адекватного оцінювання норм законодавства різних країн. Важливими є норми про оподаткування відносин із криптовалютою. Приклади з країн Східної Європи свідчать про невисокі ставки податків на прибуток та на приріст капіталу. Цим стимулюється збільшення кількості операцій із криптовалютою [3]. Вважаємо, що в Україні варто продовжувати наукові дослідження та практичні обговорення пропозицій щодо внесення доповнень до Податкового кодексу України в частині запровадження податку на прибуток з операцій із криптовалютою. Логічним виглядає встановлення невисоких у порівнянні із загальними ставок податків та розробка і надання пропозицій в частині підвищення кримінальної відповідальності за ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). Сьогодні податок на приріст капіталу (податок на виведений капітал) в Україні відсутній.

Доцільність або недоцільність його запровадження має бути визначена шляхом серйозних фахових обговорень.

У Франції здійснення операцій із криптовалютою дозволені, а в 2019 році було прийнято відповідний закон, який передбачив здійснення процедур реєстрації посередниками, які займаються такою діяльністю, та отримання ліцензії на здійснення діяльності із криптовалютою [4]. У цьому зв'язку дослідження французького досвіду настановує на варіанти із внесення доповнень до законів України «Про віртуальні активи», «Про ліцензування видів господарської діяльності», Господарського і Цивільного кодексів України в частині уможливлення повноцінної легітимації операцій із криптовалютою, запровадження ліцензування принаймні операцій із «майнінгу», тобто вирахування, видобутку, генерування одиниць криптовалюти, оподаткування принаймні доходів або прибутків, одержаних від здійснення операцій із криптовалютою. Усе це потребує термінових розробок, оскільки потреба держави у фінансових ресурсах в умовах війни є надвисокою. Тому уже сьогодні має діяти законодавство, яке прямо дозволить і визначить способи отримання криптовалюти органами виконавчої влади, громадськими організаціями (зокрема благодійними фондами), суб'єктами господарювання і громадянами України.

Список використаних джерел:

1. Carreira, R., Pinto, P., Pinto, A. (2020). A Framework for On-Demand Reporting of Cryptocurrency Ownership and Provenance. In: Prieto, J., Pinto, A., Das, A., Ferretti, S. (eds) *Blockchain and Applications. BLOCKCHAIN 2020. Advances in Intelligent Systems and Computing*, vol 1238. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-52535-4_14
2. Derevianko B. V. Ryzyky zdiisnennia operatsii z kryptovaliutoiu (bitkoinamy) hromadian i subiektiv hospodariuvannia Ukrainy [Risks of transactions with cryptocurrency (Bitcoins) by citizens and business entities of Ukraine]. *Forum prava*. 2017. № 3. S. 33-39. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2017_3_8.pdf (in Ukrainian).
3. Solodan K. (2019). Legal Regulation Of Cryptocurrency Taxation in European Countries. *European Journal of Law and Public Administration*. 6/2019. № 1. P. 64-74. URL: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=795370>
4. Barsan I. M. (2019). Regulating the Crypto World – New Developments from France. *SSRN*. 2019. RTDF 4/2019, pp. 9-30. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/Papers.cfm?abstract_id=3484391